

הוכן עיני כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430

טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

סוטה דף כט.

מנא לן שהדין בדבר שאין בו דעת להשאל הוא כדלהלן?

מנין	מה הדין		
"וְהַבֶּשֶׂר אֲשֶׁר יִגַע בְּכָל טָמְא" ¹	ספקו טהור	דבר שאין בו דעת להשאל	
"וְהַבֶּשֶׂר כֹּל טָהוֹר יֵאָכֵל בְּשָׂר" ²	ספקו טמא	ברשות היחיד	דבר שיש בו דעת להשאל
ילפינן מסוטה ³	ספקו טהור	ברשות הרבים	

סוטה דף כט:

האם אפשר ללמוד מק"ו שככר שני יעשה שלישי בתרומה?

וכיצד	האם אפשר		
וילפינן מצד השוה ⁵	אפשר ק"ו מטבול יום ⁴	לרבן יוחנן בן זכאי	
דיש בהם צד חמור ⁶	אי אפשר	לדור אחר	

¹ פי', כתוב (ויקרא ז: יט) "וְהַבֶּשֶׂר אֲשֶׁר יִגַע בְּכָל טָמְא לֹא יֵאָכֵל", ודרשינן דוקא שנגע בודאי דבר טמא - הוא דלא יאכל, אבל אם יש לנו רק ספק אם נגע בדבר טמא - יאכל, ומשום שהספק בטומאת בשר הוא דבר שאין בו דעת להשאל ולכן בכל ענין ספקו טהור, ומזה למדנו בעלמא שדבר שאין בו דעת להשאל ספקו טהור.

² פי', דהסיפא של הפסוק הנ"ל "וְהַבֶּשֶׂר כֹּל טָהוֹר יֵאָכֵל בְּשָׂר" משמעותו להיפך, דאדרבה רק טהור ודאי יכול לאכול בשר אבל מי שהוא ספק לא, אכן בזה מיירי בטומאת האדם שהוא דבר שיש בו דעת להשאל ולכן ספקו טמא.

³ כמבואר לעיל (דף כח:) מהברייתא, "ממקום שבאת, מה סוטה רשות היחיד אף שרץ רשות היחיד, ומה סוטה דבר שיש בו דעת להשאל אף שרץ דבר שיש בו דעת להשאל, מכאן אמרו דבר שיש בו דעת להשאל ברשות היחיד ספיקו טמא ברה"ר ספיקו טהור" וכו', חזינן שאפי' דבר שיש בו דעת להשאל דוקא ברה"י ספקו טמא, וזה למדנו רק מסוטה דבלא סוטה היינו אומרים שגם ברה"ר אם יש בו דעת להשאל טמא.

⁴ "ומה טבול יום שמותר בחולין - פוסל בתרומה, ככר שני שפסול בחולין (דהיינו אם היה מעשר שני שצריך לאכול את חוליו בטהרה), אינו דין שיעשה שלישי בתרומה", כלומר ודאי הוא שבככר שני שמצינו שדינו חמור יותר לענין שפסול בחולין יהיה בו את הדין הנאמר בטבול יום שפוסל בתרומה. ואין להקשות דדיו לבא מן הדין להיות כנידון - דהיינו כטבול יום, ושיש ללמוד רק שככר שני עצמו יהיה פסול גם בתרומה כמו שטבול יום פסול מלאכול בתרומה, אבל מנין לנו לחדש שגם ככר שני שיגע בדבר אחר - שיפסול אותו (דהיינו שיהיה שלישי בתרומה). דכבר תירץ רש"י, דכל מקום שנפרך הק"ו אם נעשה דיו, לא אמרינן דיו, וזה שככר שני פסול בתרומה לא צריך ללמוד זאת מק"ו, דהא כמו שהוא פסול לחולין ודאי שהוא פסול גם לתרומה, ועל כרחך שהלימוד הוא שאם נגע בדבר שלישי הוא פוסל אותו.

⁵ דהקשתה הגמ' מה לטבול יום שיש במינו אב הטומאה תאמר בככר שהוא אוכלין שאף פעם אינו יכול להיות אב הטומאה, ותירצה דכלי חרס יוכיח שאין במינו אב הטומאה ובכל אופן מצנו שכלי חרס ראשון מטמא תרומה, - הרי שאין חסרון מה שאין במינו אב הטומאה ושפיר ילפינן ק"ו מטבול יום. ואם תפרוך מה לכלי חרס שיש בו חומרא אחרת שכן מטמא מאוירו - ולכן מטמא תרומה, טבול יום יוכיח שאף שאין מטמא מאוירו בכל אופן פוסל תרומה. והצד השוה שבהן (לפי גירסת רש"י), דשניהם מטמאים ופוסלים תרומה, אף אני אביא ככר שני שחמור יותר משניהם שהרי הוא פסול בחולין - שק"ו שיפסול את התרומה לעשות שלישי.

⁶ כלומר, בין בטבול יום יש צד חמור (שיש במינו אב הטומאה) ובין בכלי חרס יש צד חמור (שכן מטמא מאוירו), וחומרות אלו לא מצאנו בככר שני, ולכן אין ללמוד מהם שיפסול תרומה. [ועי' היטב בתוס' בכתובות (דף לב. ד"ה שכן), דלכאורה לפ"ז נפרוך כל צד השוה שבכל מקום].

הוכן עי"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים 91430
טל/פקס 6515004 • daf@dafyomi.co.il

סוטה דף כט:

אוכל שנגע בו טבול יום, ושוב נגע בקודש¹ מה דינו?

האם מטמא	האם פוסל	
האוכל הוי שני, ומטמא שלישי	השלישי פוסל רביעי	לאבא שאול - טבול יום כתחילה ²
האוכל הוי שלישי	השלישי פוסל רביעי	לר' מאיר - טבול יום כשני
אין האוכל נטמא כשלישי ורק נפסל ³	אינו פוסל רביעי	לרבנן - טבול יום כשני

¹ את התרומה ודאי אינו פוסל, כי אוכל כזה הכי הרבה נחשב שלישי לטומאה (דחידושו של אבא שאול שטבול יום הוי כתחילה - ראשון - הוא רק בקדשים), ושלישי אינו פוסל רביעי בתרומה, לכך כל הנידון הוא רק לגבי קודש.

² פי', לענין קדשים החמירו לחשוב טבול יום כאילו הוא ראשון לטומאה עדיין, ומגעו הוי שני לטומאה וכדלהלן. ולכן מטמא שנים ופוסל אחד, דהיינו הטבול יום מטמא את האוכל שנגע בו, וגם אם האוכל יגע בדבר אחר יעשה אותו ג"כ טמא בשלישי (והיינו שנים), והשלישי יפסול אחד.

³ ולכן ס"ל שאין הטבול יום מטמא כלל בין בקדשים ובין בתרומה, אלא רק פוסל את השלישי, ודבר פסול אינו מטמא לא בתרומה ולא בקדשים.